

Gala Tânărului Actor

Costinești, 1999

Carmen STANCIU

Oana BORȘ

Jurnal în doi (două)

Ziua I, marți 31 august. Început de septembrie. Costinești, Gala Tânărului Actor, 1999. La Hotel „Forum”, ne căutăm prin aglomerația de la Biroul de Presă materialele de prezentare. Le-am găsit! Le răsfoim în timp ce stăm la coadă la recepție. Alții, mai dornici de soare, coboară deja spre plajă. Noi studiem programul pregătit de organizatori – UNITER, Ministerul Culturii, Ministerul Tineretului și Sportului, BTT. Din camerele noastre se vede marea.

Spre seară coborâm în hol. Printre figurile cunoscute: cronicari, regizori, directori de teatre și/sau festivaluri, actori. Încercăm să-i recunoaștem pe concurenți privind fotografiile din mapa festivalului. În afară de Cornel Todea, directorul Galei și președintele juriului totodată, nu-i zărim pe ceilalți care vor decide câștigătorii: criticul de teatru Doina Modola, regizorul Tudor Mărăscu și actorii Emilia Popescu și Mircea Rusu.

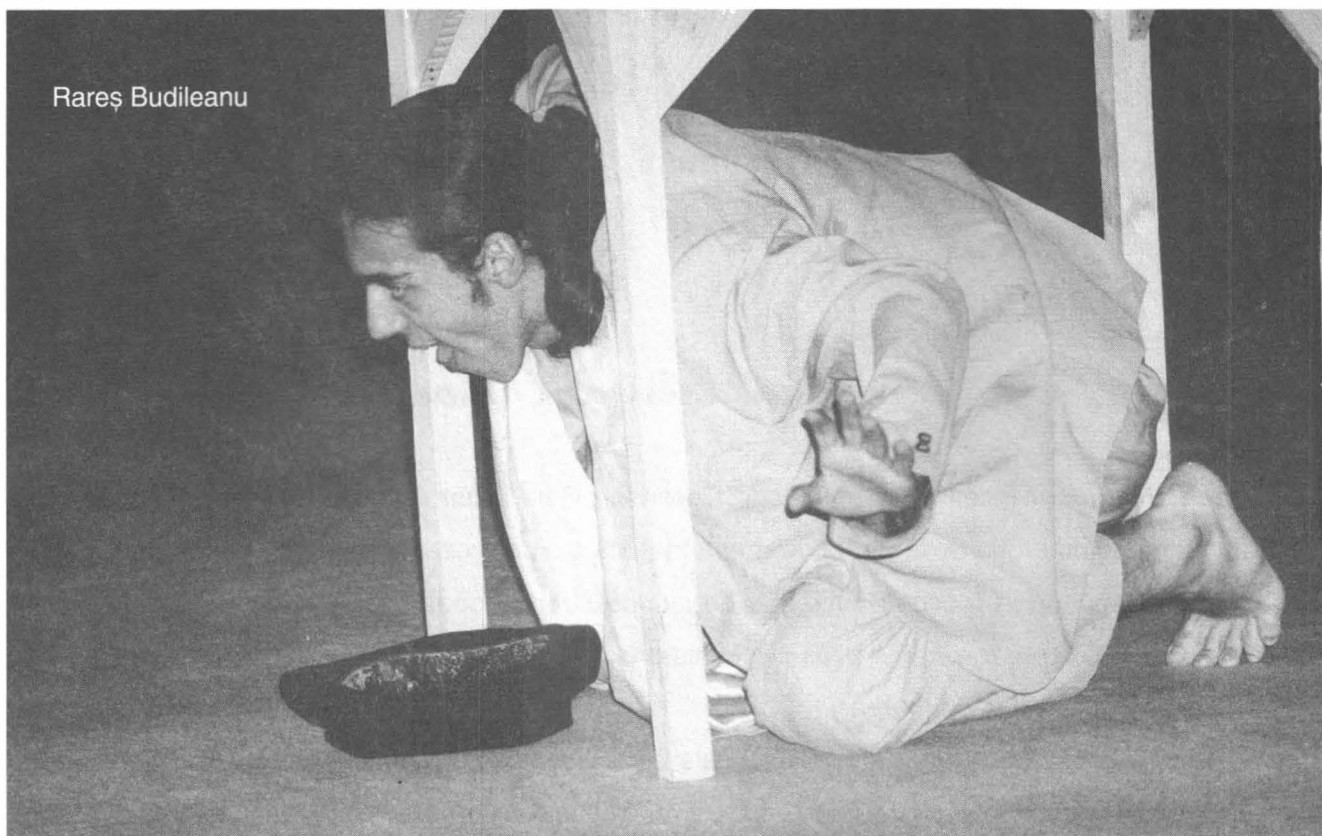
Tragem cu urechea la cei ce fac deja primele pronosticuri – fie pe baza informațiilor din program, fie cu superioritatea celor ce i-au văzut pe candidați „la lucru”. Juriul și selecția sunt, la rândul lor, discutate și disputate.

Ziua a II-a, miercuri 1 septembrie. Azi începe Gala!

9.50– Intrăm în sala de conferințe a Hotelului „Forum” pentru prima întâlnire din cadrul atelierului de „Polifonie teatrală”. Ca și la ediția precedentă, organizatorii s-au gândit să ofere tinerilor actori înscriși în competiție posibilitatea de a-și șlefui vocea și corpul prin două ateliere de lucru, unul de „Polifonie teatrală”, celălalt de „Retorica mișcării”. Profesori: Dorina Crișan Rusu și Păstorel Ionescu. După cinci minute de așteptare, numărul cursanților depășește, în sfârșit, pe cel al publicului format ad-hoc, din invitați veniți să asiste – unii din curiozitate, alții din spirit de datorie.

„Nu cred că există oameni afonici!” ne spune, pentru început, Dorina Crișan Rusu. Și adaugă: „Dacă veți putea să vă imaginați corpul vostru ca pe un tub de orgă, veți reuși să transmiteți prin voce întreaga gamă de emoții și sentimente umane”. Exercițiile sale, combinații de consoane și vocale, se constituie, de fapt, într-un „abecedar” muzical, folositor oricând pentru un actor, indiferent dacă pregătirea din facultate în acest domeniu a fost suficientă sau nu.

Rareș Budileanu

Isabela Iacupovici

15.30 – În așteptarea *workshop*-ului de „Retorica mișcării”, stăm în hol și răsfoim primul număr al publicației festivalului: „HOP și eu cu teatru-n stradă”. Pe prima pagină: Ion Caramitru, ministrul culturii, „ne ordonă să trecem HOP-ul”. Noi îl trecem, dar ziarul nu prea.

În preajma sălii, activitate febrilă. Sunt aduse reflectoare și podiumuri.

Intuiția și, ca să fim drepi, experiența celorlalte ediții, ne spun că natura a câștigat, încă o dată, bătălia cu iubitorii teatrului. Vântul e tot mai puternic și norii tot mai amenințatori. Și, într-un Costinești aproape pustiu, ar fi un risc inutil ca spectacolele să se desfășoare în aer liber, la Teatrul de Vară. Mai mult ca sigur, la ora 19.30 Gala se va inaugura în Sala din hotel.

16.00 – Atelier de „Retorica mișcării”. Ne mutăm pe terasă. Păstorel Ionescu le dezvăluie cursanților structura *workshop*-ului său. Din păcate, doar lor. Cum nu am putut auzi propunerile domniei sale – poate de aceea nu am înțeles ce a urmat – ne consolăm la gândul că întâlnirea viitoare ar putea fi revelatoare.

19.30 – Sala „Forum”. Cornel Todea declară deschisă Gala Tânărului Actor, ediția 1999. Ioan Nasta, directorul stațiunii, se scuză pentru lipsa publicului și promite că anul viitor vom fi oaspeții Costineștiului în luna august. Microfonul revine la directorul festivalului, care dă „undă verde” primului concurent la „Secțiunea Individual”.

LILIANA DALU, actriță a Teatrului „George Bacovia” din Bacău, în *Colivia* de J. Parker. Covârșită, poate, de emoția de a fi prima în concurs, Liliana nu reușește să confirme premiu de interpretare primit anul trecut aici. Dincolo de trac, s-a simțit totuși lipsa unui regizor, care ar fi putut-o ajuta să se valorifice.

RAREȘ BUDILEANU, absolvent al Universității de Artă Teatrală din Târgu Mureș, promoția 1999. În *larg*, colaj din piesele lui Slawomir Mrożek. Un personaj într-o situație-limită, într-un moment în care viața se reduce la o clipă de adevăr. Un recital pe care l-a lucrat, probabil, singur. A reușit, totuși, să ne atragă atenția. Rareș Budileanu, un actor cu chip straniu, a cărui forță este concentrată în ochi. Expresivitate corporală și talent. Să-i dorim succes!

ISABELA IACUPOVICI, actriță la Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești. Energie debordantă, extraordinară mimică a feței, bucuria de a juca și dorința de a-și „vrăji” spectatorii. Textul lui Alecsandri, *Chirița în voiaj*, i se potrivește. Publicul îi urmărește fiecare inflexiune a vocii și hohotește la fiecare fluturare de gene. Reacția puternică a sălii și lipsa experienței o face însă să-și piardă un pic ritmul, mai ales, spre final. Isabela este în mod cert un candidat serios la premiu.

21.00 – Secțiunea „Grup”. Promoția din acest an a Universității Ecologice din București a avut șansa să lucreze unul dintre examenele de absolvire sub bagheta lui Miriam Răducanu, o „legendă vie” a scenei românești. Spectacolul rezultat, *Caleidoscop*, teatru-muzică-dans, este un mozaic în care fiecare dintre cei nouă interpreți – **MANUELA ALIÖNTE, FLORIN BEJENARU, ȘTEFĂNIȚĂ ARUXANDREI,**

OVIDIU NĂDEJDE, IULIA SIIA, DAN VULC, DANA TEODORESCU, LUMINIȚA VÂLCIU – au reușit să dea tot ce are mai bun. Probabil că, văzuți în afara acestui context, puțini ne-ar fi reținut atenția. Forța lor derivă din credința aproape fanatică în profesoara lor, care a reușit să le elibereze corpul și mintea de orice convenție. În mod cert, succesul din această seară se datorează acestui sentiment de libertate, împărtășit de interpreți și public. Deopotrivă. Unii vorbesc deja despre Marele Premiu. Noi avem, totuși, rezervele noastre.

22.00 – Schimbare de program la Secțiunea „Invitați”. *Azi, nu ne... Ubu*. La schimb, **HORAȚIU MĂLĂELE** cu un recital în stilul său inconfundabil...

Ziua a III-a, joi 2 septembrie.

10.00 – Atelier de „Polifonie teatrală”. Lucrurile evoluează pe calea cea bună.

11.30 – Ne îndreptăm spre bar, dar nu pentru o cafea. Aici va avea loc primul din cele două colocvii din cadrul Galei. Tema: „Critica tânără și soarta tânărului artist”. Ofertant, trebuie să recunoaștem. Pentru început subiectul este lăsat un pic la o parte. Se discută dispariția din grila de programe a postului național de televiziune, TVR, a emisiunii „Scena”, și se hotărăște redactarea unei scrisori de protest din partea UNITER-ului și a Secției Române a Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru – AICT. Destinatar: Directorul general SRTV, domnul Cristian Hadji-Culea, care, așa cum reamintea regizorul Felix Alexa, este – culmea! – și el regizor de teatru și profesor la Universitatea de Artă Teatrală și Cinematografică din București.

Cât privește „Critica tânără”, am putut asculta opinii foarte diferite. Punctul de pornire al dezbaterii l-a constituit propunerea criticului de teatru Ludmila Patlanjoglu, președintele Secției Române a AICT, ca tinerii membri ai secției să ofere în viitor un premiu al lor în cadrul acestei Gale și să realizeze revista manifestării: „Nimic nu e mai firesc, și mi se pare o idee bună ca tinerii actori să primească o distincție din partea colegilor de generație”.

Cele mai tranșante obiecții au aparținut lui Mircea Cornișteanu și Cornel Todea. Primul a adus drept argument faptul că, pentru acești actori aflați la început de drum, opinia unui artist consacrat ar cântări mai mult în balanță. Cel de-al doilea și-a justificat ezitățile solicitând partenerilor de discuții lămurirea sintagmei „critic tânăr”. În replică, Ludmila Patlanjoglu a precizat încă o dată că nu este vorba de studenți și începători, ci de membri ai Secției Române AICT care și-au confirmat deja spiritul critic. Și mai mult decât atât, acest premiu nu îl concurează pe cel al juriului.

Beneficiind și de sprijinul altor cronicari de prestigiu: Ileana Berlogea, Doina Modola, Natalia Stancu, Ștefan Oprea, Mircea Ghițulescu, această propunere a avut în final câștig de cauză. Cornel Todea a promis că va medita mai adânc la această problemă și o va supune atenției Senatului UNITER. Anul viitor se va vedea concluzia.

16.00–17.30 – Atelier de „Retorica mișcării” cu Păstorel Ionescu.

19.25 – Sub impresia serii anterioare, așteptăm cu nerăbdare să vedem următoarele evoluții.

19.30 – Un scurt discurs lămuritor cu privire la tema din acest an a Galei:

Alteritate (s.f., fil., op. identitate) = existență, ființa privită din punct de vedere diferit de ea însăși.

19.35 – Secțiunea „Individual”:

CLARA FLORES, absolventă a Universității Ecologice din București, promoția 1999. Pe Clara am văzut-o și cu o seară înainte în *Caleidoscop*. De altfel, recitalul de azi este marcat de experiența trăită la lucrul cu Miriam Răducanu, ea reluând momente din spectacolul realizat cu colegii ei. Meritoriu, totuși, efortul depus și „curajul de a-și încerca norocul de una singură”.

DRAGOȘ BUCUR, absolvent al U.A.T.C. București, promoția 1999, clasa Mircea Albulescu. Deși conform programului ar fi trebuit să susțină un monolog din *Trei nopți cu Madox* de Matei Vișniec, el și-a schimbat opțiunea pentru un fragment din *Jurnalul lui Sebastian*. Cel care l-a sprijinit în acest demers, regizorul Cătălin Naum, nu a reușit să-i pună pe deplin în valoare calitățile interpretative. Complexitatea personajului a fost un handicap pentru regizor, care l-a condus pe interpret spre mijloace expositive. Au existat însă și momente în care, desprins din hățișurile regiei, Dragoș a demonstrat

prin adevărul trăirii scenice calități care îl recomandă ca un talent de excepție. Avem certitudinea că am urmărit, în această seară, un viitor mare actor al teatrului românesc.

CERASELA CONSTANTIN, absolventă a Universității „Hyperion”, promoția 1999, clasa Virgil Ogășanu. Un recital fulminant! Fără nici o îndoială, marea câștigătoare a acestei Gale. O revelație de la primul pas în spațiul de joc, până când lumina s-a stins, la finalul recitalului intitulat *Trăiască nr. 2*, Cerasela a electrizat pur și simplu sala. Talent, fără îndoială, inteligență (o demonstrează structura colajului și modul în care l-a interpretat), multă muncă și iubire de teatru. Spunea că își dorește ca recitalul ei să fie o pledoarie pentru dragoste. A reușit mai mult decât atât: o pledoarie pentru Teatru. Ce comoară pentru un director de teatru în căutare de tinere talente!

Dragoș Bucur

20.30 – *Și cu violoncelul ce facem?* de Matei Vișniec, în regia lui Vasile Nedelcu. Realizat în urmă cu doi ani la Teatrul Național din Timișoara și rodat în stagiunea trecută printr-o serie de spectacole la Teatrul „Nottara”, spectacolul *Și cu violoncelul ce facem?* a fost prezentat în Gală într-o versiune ușor scurtată. Reprezentația de la Costinești, condensată, i-a pus bine în valoare pe cei patru protagoniști: Ada Navrot, Mihai Călin, Gabriel Spahiu și Vasile Nedelcu. Spre deosebire de *Caleidoscop*, *Și cu violoncelul ce facem?* a fost o reprezentație unitară, egală pe toate planurile: regie și interpretare.

Dacă spectacolele ce vor urma în cadrul acestei secțiuni nu vor reuși să atingă același nivel de profesionalism, i-am urmărit pe câștigători.

21.30 – Invitat: Teatrul „Nottara” din București cu *DaDaDans* de Florin Fieroiu (coregrafia) și Theodor Cristian Popescu (regia). Avem ocazia să îl revedem pe Dragoș Bucur, de data aceasta într-un spectacol de teatru-dans, în care ne arată o altă fațetă a calităților sale interpretative. Alături de el, Alexandru Jitea, Daniela Minoiu, Cristina Toma și Ilinca Goia.

Ziua a IV-a, vineri 3 septembrie.

11.30 – Cursul de „Polifonie teatrală” s-a încheiat. Urmează mâine marea demonstrație.

11.35 – Al doilea colocviu: „Festivalul de la Costinești – bilanț și perspective”. Au cuvântat: Ileana Berloghea, Cornel Todea, Doina Papp, Natalia Stancu, Dan Tudor, Adrian Lupu, Doina Modola, Maia Morgenstern, Ludmila Patlanjoglu, Mircea Cornișteanu, Felix Alexa, Isabela Iacupovici, Demeter Andras, Mircea Ghițulescu ș.a.

Concluzii: Festivalul de la Costinești este o manifestare cu personalitate proprie în peisajul teatral din țara noastră. Este bine că, în pofida greutăților, Gala Tânărului Actor, a fost reluată. Are o deosebită importanță pentru prezentul și viitorul teatrului românesc. Orice modificare adusă regulamentului trebuie să țină cont de specificul Galei: arta tânărului actor. Poate să devină o „piață” pentru cei aflați la început de drum, un punct de pornire în carieră – dacă ar răspunde invitației mai mulți directori de teatre și regizori. Nu ar fi bine ca din juriu să facă parte și cei doi premiați de la Secțiunea „Individual”?

Propunerile cele mai interesante: Recitalurile câștigătorilor – atât la secțiunea individual, cât și la grup – să fie reunite într-un spectacol prezentat pe o scenă din București, pentru ca decizia juriului să fie validată de cât mai multă lume (Natalia Stancu). Cornel Todea promite sprijinul UNITER și al Teatrului „Ion Creangă”. Secția Română a AICT și UNITER ar trebui să-i promoveze pe laureați și după terminarea Galei, recomandând directorilor de festivaluri să-i invite cu recitalurile lor (tot Natalia Stancu). Câștigătorii de mâine seară își pot înscrie în agendă o primă invitație: la „Săptămâna saltimbancilor” ce va avea loc în luna iunie a anului viitor la Timișoara. Gazda le va fi Demeter Andras, directorul adjunct al Teatrului Maghiar.

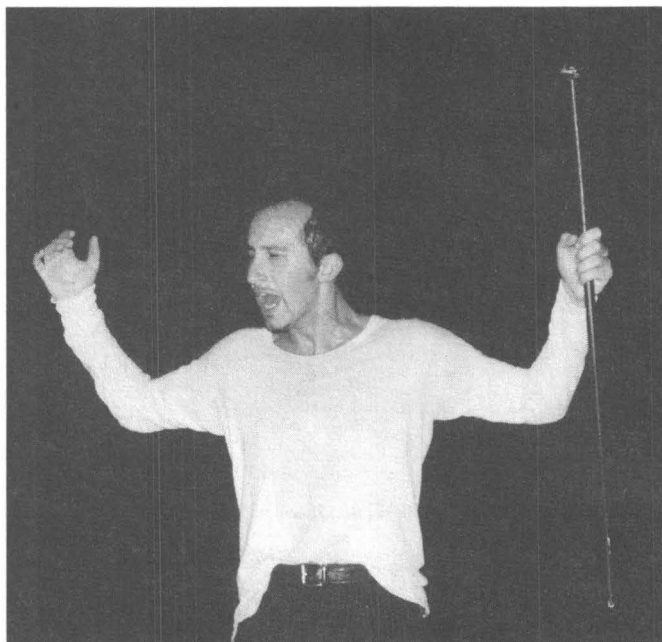
16.00 – Atelier de „Retorica mișcării”.

19.30 – Ultimele evoluții în concurs. Pentru început, la Secțiunea „Individual”:

PAVEL BARTOȘ, absolvent al Universității „Babes Bolyai”, Cluj-Napoca, clasa Marius Bodochi, actor la Teatrul Național din Timișoara. În opinia multora, marele învins al ediției trecute. Monologul său, intitulat *Un actor în plus*, a debutat cu *Zița* din *O noapte furtunoasă*, într-un travesti abia schițat. Odată înlăturat travestiul, ni se dă cheia personajului: un artist fără angajament, pe care disperarea de a nu mai fi în lumina reflectoarelor îl dezumanizează. Atuurile lui Pavel Bartoș sunt talentul, ambiția, tinerețea. Dorința de a câștiga de această dată, l-a făcut să supraliciteze, recitalul său fiind „bruiat” pe alocuri de accente stridente. Cu siguranță, însă, timpul și experiența îl vor ajuta să afle calea spre măsură.

VATĂ LORAND, absolvent al Academiei de Artă Teatrală din Târgu Mureș, promoția 1995. Actor la Teatrul Maghiar „Tamasi Aron” din Sfântu Gheorghe.

L-am așteptat cu interes pentru ineditul propunerii sale: un recital inspirat din lumea cabaretului. Utilizând un limbaj artistic (dans și cântec) capabil să înlăture orice barieră lingvistică, el ne invită într-un univers în care dragostea este singura capabilă să-i apropie pe oameni. Asistăm la un veritabil „tur de forță” din punct de vedere fizic. Spontaneitate. Capacitate de a comunica direct cu publicul. Sperăm să-l mai vedem la Costinești și într-o altă ipostază, în care insolitul apariției sale scenice să fie valorificat într-o partitură de anvergură dramatică.

NECULAI STÂNGACIU, absolvent al Universității Ecologice din București, promoția 1995, clasa Mihaela Juvara.

Cornel Todea ne anunță că ultimul concurent din această secțiune și-a schimbat recitalul, că momentul ce va urma este o surpriză și pentru el. Surpriza a fost, dar nu numai una. La început, atitudinile ciudate și confuze, au stârnit ilaritate. După primele replici, am putut să ne dăm seama ce operă l-a inspirat pe Neculai: *Craii de curte veche* de Mateiu Caragiale. Profund implicat în avatarurile personajului ales, protagonistul a sfârșit în a juca doar pentru sine, ignorând rumoarea ce creștea în sală. Tehnicianul de la lumini, tulburat de evoluția actorului, a uitat să stingă lumina pe final. După un moment de derută, Neculai a apelat în mod salvator tot la literatura națională – de data aceasta la Eminescu – și a continuat

cu celebrele versuri „Porni Luceafărul...”. Zborul său a fost oprit de juriu. Concurentul a mai avut, însă, timp să concluzioneze: „Și cam atât”.

20.30 – Secțiunea „Grup”: *Ursul* de Cehov. Regia: Nicolov Perveli Vili. Protagonisti: Roxana Păun-Trifan, Nicolae Ionescu și Mihai Dontu, absolvenți ai Universității „George Enescu” din Iași, promoția 1999.

Cehov se dovedește din nou o piatră de încercare, mai ales pentru tinerii artiști ce pot cădea cu ușurință în capcana unui patetism care atinge doar primul nivel de înțelegere a operei marelui dramaturg. Un spectacol „așezat”. Reține atenția Nicolae Ionescu, ce reușește să confere personajului său, Smîrnov, forță și credibilitate scenică. Notabilă este și apariția lui Mihai Dontu, absolvent al Secției de păpuși, într-un rol de compoziție (cel al bătrânului servitor).

SORIN ORÖS, EMANUEL PETRAN și IOAN ARDELEAN, toți trei absolvenți ai Universității „Babes Bolyai” din Cluj Napoca, clasa Marius Bodochi, promoția 1997, prezintă în secțiunea grup *Carol* de Slawomir Mrožek. Regia: Carol Erdös.

Fără a avea strălucire, spectacolul a incitat prin câteva propuneri regizorale ce reușesc să evidențieze potențialul artistic al tinerilor actori. Ioan Ardelean – expresiv, un personaj-martir. Sorin Orös – chip dur, voce autoritară, o întruchipare a forței distructive. Și, totuși, prea puțin pentru a fi luat în calcul în lupta pentru premiu.

22.00 – O invitată de marcă: *Chirița în voiaj*. Adică **MAIA MORGENSTERN**, în dialog cu **DORINA CRIȘAN RUSU** și pianul ei.

Ziua a V-a, sâmbătă 4 septembrie.

11.00 – „Polifonie teatrală”, atelier demonstrativ. Jos-sus, jos-sus pe scara notelor muzicale. M–intimitate. T–autoritate. S–angoasă. T–de la tata. V–voluptate. La final, o reverență muzicală.

16.00 – De demonstrat: „Retorica mișcării”.

19.30 – Rocardă. pentru a mări suspansul, ordinea în programul serii este inversată. Urmărim mai întâi Teatrul „Hai–Hui”, un proiect UNITER realizat de Cornel Todea, cu *Farse medievale*.

20.30 – Festivitatea de premiere. Rând pe rând, tinerii artiști prezenți la ediția 1999 a Galei de la Costinești sunt chemați pe scenă. Fiecare se strecoară cu greu printre spectatorii care au umplut pentru ultima oară sala. Amintirilor legate de festival li se adaugă diploma de participare oferită de juriu. Pentru unii, doar atât. Pentru alții...

Premiu de Interpretare la Secțiunea „Individual”: **CERASELA CONSTANTIN** și **PAVEL BARTOȘ**.

Premiul Secțiunii „Grup”: *Caleidoscop*.

Celor care au câștigat, le dorim să confirme.

Celor care au pierdut, le spunem că nu trebuie să-și piardă încrederea. Să nu-l uităm pe Napoleon.

Cerasela Constantin